

Γλωσσάρι βασικών εννοιών

Συμβουλευτείτε το γλωσσάρι βασικών εννοιών σχετικών με ζητήματα ταυτότητας φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού και ομοφοβίας

- **Βιολογικό φύλο (Sex):** Αναφέρεται στη βιολογική κατάσταση του ατόμου και τυπικά κατηγοριοποιείται ως αρσενικό, θηλυκό ή ίντερσεξ. Μία σειρά από παράγοντες καθορίζουν το βιολογικό φύλο, όπως τα φυλετικά χρωμοσώματα, οι γονάδες και τα εσωτερικά και εξωτερικά αναπαραγωγικά όργανα. Τυπικά, το βιολογικό φύλο αποδίδεται στο άτομο κατά τη γέννηση (ή νωρίτερα κατά το υπερηχογράφημα), με βάση την εμφάνιση των εξωτερικών αναπαραγωγικών οργάνων.
- **Κοινωνικό φύλο (Gender):** Αναφέρεται στις στάσεις, τα συναισθήματα και τις συμπεριφορές που ένα καθορισμένο πολιτιστικό πλαίσιο συσχετίζει με το βιολογικό φύλο του ατόμου. Συμπεριφορές που συνάδουν με τις πολιτιστικές προσδοκίες για το φύλο του ατόμου αναφέρονται ως κανονιστικές (gender-normative). Συμπεριφορές που θεωρούνται ασύμβατες με τις πολιτιστικές προσδοκίες συνιστούν τη μη-συμμόρφωση με το κοινωνικό φύλο (gender non-conformity).
- **Ταυτότητα Φύλου (Gender Identity):** Η βαθιά, εσωτερική αίσθηση του ατόμου ότι είναι αγόρι/άνδρας/αρσενικό ή κορίτσι/γυναίκα/θηλυκό ή κάποιο άλλο κοινωνικό φύλο, η οποία μπορεί να αντιστοιχεί ή να μην αντιστοιχεί στο βιολογικό φύλο που αποδόθηκε στο άτομο κατά τη γέννηση ή στα πρωτογενή/δευτερογενή χαρακτηριστικά φύλου του ατόμου. Καθώς η ταυτότητα φύλου είναι εσωτερικό χαρακτηριστικό, δεν είναι απαραίτητα ορατή στα άλλα άτομα.
- **Έκφραση φύλου (Gender Expression):** Η αυτοπαρουσίαση ενός ατόμου που περιλαμβάνει την εμφάνιση, το ντύσιμο, τα αξεσουάρ και τις συμπεριφορές που εκφράζουν πλευρές της ταυτότητας φύλου ή έμφυλων ρόλων. Η έκφραση φύλου μπορεί να συνάδει ή να μη συνάδει με την ταυτότητα φύλου του ατόμου.

- **Σεξουαλικός προσανατολισμός (Sexual Orientation):** Ένα στοιχείο της ταυτότητας του ατόμου που περιλαμβάνει τη σεξουαλική και συναισθηματική έλξη προς ένα άλλο άτομο. Ένα άτομο μπορεί να έλκεται από άνδρες, από γυναίκες, από άνδρες και γυναίκες, ούτε από άνδρες ούτε από γυναίκες ή από άτομα άλλου κοινωνικού φύλου. Το άτομο μπορεί να προσδιορίζεται μεταξύ άλλων ως λεσβία, γκέι, ετεροφυλόφιλος/η, αμφιφυλόφιλος/η, κουίρ, πανσέξουαλ ή ασέξουαλ.
- **Δυσφορία φύλου (Gender Dysphoria):** Όρος που έχει αντικαταστήσει τον προηγουμένως χρησιμοποιούμενο όρο «Διαταραχή Ταυτότητας Φύλου».
- **ΛΟΑΤΚΙ+ (LGBTQI+):** Λεσβίες, Γκέι, των Αμφιφυλόφιλοι/ες, Τρανς+, Κουίρ, Ίντερσεξ
- **Σις (Cisgender):** Άτομο του οποίου η ταυτότητα φύλου ή/και η έκφραση φύλου συνάδουν με το βιολογικό φύλο που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση.
- **Τρανς (Transgender):** Όρος-ομπρέλα που χρησιμοποιείται για να περιγράψει άτομα των οποίων η ταυτότητα φύλου ή/και η έκφραση φύλου δε συνάδουν με το βιολογικό φύλο που τους αποδόθηκε κατά τη γέννηση.
- **Βία (Violence):** Η σκόπιμη χρήση σωματικής δύναμης ή εξουσίας, με μορφή απειλής ή πράξης, ενάντια στον εαυτό ή κάποιο άλλο άτομο ή ενάντια σε μία ομάδα ή κοινότητα, η οποία είτε έχει ως αποτέλεσμα είτε έχει μεγάλη πιθανότητα να οδηγήσει σε τραυματισμό, θάνατο, ψυχολογική βλάβη, βλάβη στην ανάπτυξη ή αποστέρηση.
- **Σχολική έμφυλη βία (School-related gender-based violence):** Πράξεις ή απειλές σεξουαλικής, φυσικής ή ψυχολογικής βίας που συμβαίνουν στο σχολικό περιβάλλον, ως αποτέλεσμα έμφυλων ρόλων ή στερεοτύπων και ενισχύονται από ανισορροπία ισχύος ή εξουσίας, σχετιζόμενης με το κοινωνικό φύλο.
- **Εκφοβισμός (Bullying):** Χαρακτηρίζεται από επιθετική, επαναλαμβανόμενη συμπεριφορά και από ανισορροπία ισχύος ή εξουσίας ανάμεσα στο δράστη/τους δράστες και το θύμα.
- **Διαδικτυακός Εκφοβισμός (Cyberbullying):** Εκφοβισμός που περιλαμβάνει πολλαπλές μορφές διαδικτυακής και ψηφιακής πρακτικής, όπως: διάδοση φημών, γελοιοποίηση ή/και υποτίμηση κάποιου ατόμου, κατακραυγή κάποιου ατόμου λόγω φυλής, αναπηρίας, φύλου, θρησκείας ή σεξουαλικού προσανατολισμού, δημοσιοποίηση προσωπικών φωτογραφιών ή βίντεο κάποιου ατόμου χωρίς τη συγκατάθεσή του, παραβίαση του λογαριασμού άλλου ατόμου σε μέσο κοινωνικής

δικτύωσης με κακοήθη σκοπό και κοινωνικό αποκλεισμό ενός ατόμου από κοινωνικό δίκτυο ή ιστοσελίδα παιχνιδιού.

- **Ομοφοβία (Homophobia):** Η προκατάληψη, η απόρριψη ή η αποστροφή απέναντι στα ομοφυλόφιλα άτομα ή την ομοφυλοφιλία, που συχνά παίρνει τη μορφή στιγματισμού ή διακρίσεων.
- **Τρανσφοβία (Transphobia):** Η προκατάληψη, η απόρριψη ή η αποστροφή απέναντι στα τρανς+ άτομα, που συχνά παίρνει τη μορφή στιγματισμού ή διακρίσεων.
- **Ομοφοβική/Τρανσφοβική βία (Homophobic/Transphobic Violence):** Μορφή έμφυλης βίας που βασίζεται στον πραγματικό ή τον υποτιθέμενο σεξουαλικό προσανατολισμό ή ταυτότητα φύλου του θύματος.
- **Ομοφοβικός/Τρανσφοβικός εκφοβισμός (Homophobic/Transphobic bullying):** Εκφοβισμός που σχετίζεται με τον πραγματικό ή τον υποτιθέμενο σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου του θύματος.

Βιβλιογραφία:

1. American Psychological Association. (2015). APA dictionary of psychology (2nd ed.). Washington, DC: Author.
2. American Psychological Association. (2015). Guidelines for Psychological Practice with Transgender and Gender Nonconforming People. *American Psychologist*, 70(9), 832-864. doi.org/10.1037/a0039906
<https://doi.org/10.3390/ijerph16071217>
<https://www.refworld.org/docid/54aa8f744.html>[accessed 12 September 2021].
3. Myers, C. A., & Cowie, H. (2019). Cyberbullying across the Lifespan of Education: Issues and Interventions from School to University. *International journal of environmental research and public health*, 16(7), 1217.
Retrieved from <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2016/12/global-guidance-on-addressing-school-related-gender-based-violence>
4. UN World Health Organization (WHO), *World report on violence and health*, 2002, ISBN 92 4 154561 5, available at: https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/summary_en.pdf
5. UNESCO, Education sector responses to homophobic bullying. Paris, France: UNESCO, 2012.
6. UNESCO. (2019). Behind the numbers: ending school violence and bullying.
UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000366483>
7. United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO) & UN Women. (2016). *Global guidance on addressing school-related gender-based violence*.

